

KRISTIÑAU KATEZISMOA

Itzaropena Argitaldari

Zarautz, 1956.

Pozik iaso dut eta irakurri "Kristiñau Katezismo" ateraberri ori.

Egia esan, oso átsegiñ izan zait, bai bere "mentalidada" ta baita ere, bere euskeraren uler-errega.

Aiat Villasante-k itzaurrean diogunez, eta neronek ikusi dutanez, Alemanin atera dan "Katholischer Katezismus der Bistümer Deutschlands (Verlag Herder Freiburg, 1955)", zati bat besterik ezta.

Oraintxe bertan gazteleraz argitaratu dute: "Catecismo Católico" Herder Barcelona, 1957. Gaztelerazkoa aztertu bearra izan det doixtar gutxi baitakit, baña ori ere ari naiz ikasten, eta lortuko.

Liburu ederra, liburu bikaña, eta batez ere liburu "sakona, ta liburu egokia".

Aita Berriatuak demaigun "Kristiñau Katezismoa" k, galdera ta erantzunak besterik ezta karzki, doixtar-izkuntzatik euskeratuak. Laister, uste dut -ba-dakit laister izango dela- liburu osoa miazkatuko dugu Aitorren izkuntzan. Beste aunitz izkuntza aurreratu zaizkigu lan ontan ere. Aita Imanolek ordea, aurre artu nai izan dio gaztelerari, baiña tamalez, arlo ttipi orretan soilki lortu.

Ederki begiz io dula, esango nuke; liburu orrek mundu katolikoan izan dun arrera on eta zabalkundea nolankoa ezpafra izan.

Nolanaiko liburua izan ezalako izan ere! Ez izan, ain zuzen, izerdi tanto baten frutu kaxkar, eta egun bateko lanaren seme ergal ere. Urteak iruntsi dituzte Alemanin "katezismo" au antolatzen, eta izugarritzko lan eta azterketak ondoren, argitara eman dute doixtar-katolikoak.

Parroku jaun guztiak konsultatu zituzten, aien errietan kristiñau doktriñakin zer gertatzen zan, adierazi zezaten, batzar zuzendari bati. Ta gaia ondo sakondu, aprobak egin, enkuestak, azterketak, ondorengoak ikusi ta aunitz lan ondoren, argitara eman dute. Ta lan guzti auk gaur eguneko Pedagogiak demaizkigun bideetatik zear. Ta nire iritziz, "azkenengo berrogei urte auetan Pedagogiak aurrerapen ez-makalak egin ditu, Pedagogia Psikologiaren arlo besterik ez izan; eta denok dakigu noraiño aldatua den iakintza ori. Ta denok dakigu gai orretan nortzuk izan doixtarrek azken urte auetan! Lan sakon baten bidez agiri arazi dezaket afirmazio au. Inork siñesten ez baldin ba du, eska bekit eta antolatuko dut.

.....

Puntu egin dut, garbi itzegin nai baitut azpikeriz ari naizala azaldu ez dedin.

Irakurri ditut -begi aurrean momentu auetan- azkenengo "Egan" (5-6 Septiembre-Diciembre 1956. 151-154 of) M. Lekuonak gai oni buruz dakarzkin itzak.

Badaki Lekuonak "Kristiñau Katezismu" berri au ez dala Gotzai-aginduz errietan sartzeko egiña. Egia, eztet us-te oraingoz beintzat ala denik, Zaudete lasai, Jaungoikoafen! Aita Berriatuak eztu olakorik egin-da. "Jaungoikoafen! ez gaitzela sar beste "berritze" gelagotan", dio (152 of.) Lekuona jaun agurgarriak. Esanera onek, aurreneko lerrotan ditu bere sustraiak, eta nire iritziz onetxek utsegiten dute.

Ongi esana dago Pedagogiaren lenengo oiñarria dela textoak txitean-pitean aldatzen ez ibiltzea. Ta batez ere -Lekuona agurgarriak jarraitzen du- katezismo gaiean da oiñarri bear-bearrezkoa "aldatzen ez ibiltze ori" (152 of.), Katezismoa jakintza personala ez dela-ta, gizarte kutsu aundia baitu. Legeak-eta izan oi duten izaera gizartetarra du

Katezismoak. "Formula sakratu" bat bezela omen da. Ta olako "formulakin" ezin giñezkela ibilli "katua bere umeakir" bezela. Legeak eta Konstituzioak ... eta Katezismoa ere bai, beñ egin bear omen dira". (Ikus. 152 of. txintxo-txintxo iaso ditudan idea esk).

Ta nik -"iñori etzaio kritikarako eskubidea kentzen; Mitrelenak, 161 of. dion bezela- nik beste era hatako dut iritzia gai ontan, eta gizonkiro eta errespetuz azalduko diot Lekuona jaun agurgarriari.

Pedagogiak aurrerapenak egin ditula azken urte au-etan ezin dzakegu ukatu. Aurrerapenak eta aldakuntzak iñois izan ba dituzte Psikologi eta Pedagogiak -au bestearen alaba izan- gaurko egunetan. Eta zer esan Lege eta Konstituzioei buruz? Lege Naturala kendu, ta Eleizaren Konstituzio Jerarkikoa, eta beste lege ta konstituzio guziak, aldatuak, moldatuak, eraberrituak, suprimituak, berriz-emanak eta argitaratuak izan dira ... zirkunstantziak zegoakenez. Historia lekuko. Ala izan dela eta ala izan bear dula, ezin ukatu. Ez al ditu Eleiza berberak lege zaar beneragarri aunitz aldatu ta moldatu? Aste Santu Arau berriei begira. Ta nor kopura zenbat konstituzio berri izan ditun Eleiz Ama Santak? Ez al zuan Pio XII garrenak Aita Santu gertatu ondoren Konstituzio berri batez Aita Santuaren aukerakuntza erabat aldatu?

Lege asko ber-berdiñak gertatu dirala bere materi edo mamian? Bedi. Denok dakigu orrezaz aunitz izan dirala aldatuak, eta aunitz azal berri batean azalduak.

Konporme gaude textoak ezdirala txitean-pitean aldatu bear, berriak aiña ^{ren} garanti ematen baldin badigute beintzat. Baiña ortarako zaara garanti ta egokitasuna agerrarazi bear da, ta ez "beldurrez" soilki (151 of.) ta esan utsarekin gertatu.

Nik eztut onekin esan nai Katezismu berri ori, gure lengoa baño egokiago danik. Ez orratio! Denok konporme gera Gotzaiaren esku dela ori. Ta Gotzaiak gure katezismo kutuna (len esne edoski iturri goxo!) beste edozein berri bategatik ez aldatzeak, eztu esan nai izango zaarra berria baño oheagoa danik ere. Ez bada orrenbeste izutu Katezismu berri baten ateraldia, etik.

Zertan ari dira aspaldi ontan Eleiza Amaren alegiñ asmoak? Gaurko munduaren izanera ta mentalidade berriari ia-nari espirituala bear eran eman naiean, noski. Alegiñak eta bost egiten ditu aldakuntza oni dagokiona lortzearren. Eta alegiñ oien artean dago -garrantziko baita- katezismo kato-likoa. Aal bide guziak iorratzen ditu doktriñaren azia krsis-tau biotzetan erein asmotan. Len eskuz zabalitzen azia, gaur makifiaz zabalitzen da. Len bati esaten zitzaiona, gaur radio ta televisioz askori esaten zaie. Irudi berriak egiten dira begietatik sar dedin doktriña t.a... Itz batean iantzi berri bat eman nai zaio "doktriña zaarrari".

Ta ez al dira aurrerapen, alegin ta asmo oiek Pe-dagogiaren arauetara egin? Orixe palta! Zergatik, bada, kate-zismua bein egin bear dala? Katezismuak batez ere, zirkuns-tantziatara makurtu bear du bere burua, ez "doktriñan" -Jesu-kristok irakatsia betikoa baita- bai ordea, bere iantzian, bere azalean, bere esan eratan.

Arren! Itz auen asmoa ezta Aita Berriatuaren kate-zismu berri ori jartzea lengoaren orde; ez dugu Obispo Jau-nari eskubide au kendu nai.

Baña arritzeko al litzake beste katezismu modernu-ago bat jartzea? Arritzeko ez baña -nork iakin- egokiago li-tzake gure erriaren onerako. Ala gure erria bakarrik al da mundu guztian, aldatzen eztena?

Nik ere ba-dakit, Lekuona jaun agurgarri ta ez-eza-gun baña adiskide, "ezer berritzera ez datorrela guk eskuar-tean daukagun katezismu au" (152 or.). Ba-dakigu baña, ez gagoz konporme katezismo gaiari buruz diozunaz.

.....

Geiago ere esaten du Lekuona jaunak katezismu be-rrri au dela-ta, gai oni buruz, egozentrismo eta Kristozen-trismuari buruz, alegia.

Eskotistar zintzo bezela, Kristozentrismoaren de-fentzaille natzaizu, baña oso egokitsu errespetatzen dut zu-re iritzia.

Ventaja aundiagoak ditula Kristozentrismoak? Nik beintzat baietza defenditzen dut, eta dirudianez doixtarrok ere bai, naiz-ta eskotistar badira nik ez iakin.

Eskutik jun bear dutela diozu (153 or.). Nik, doixtarrokin, Kristozentrismoak aurretik jun bear dula esango nuke, eta "gu" bere argi ispitan atzetik.

Elegoke gaizki Dogma ere "Kristozentrikoki erakustea"? Ez orixe, elegoke gaizki! Baña, obe litzake, nere iritzi "kristozentrikokiago" erakustea. Ez al da Kristo izan, gauden mallan, Kristautajunaren alfa eta omega? Bai ederki manitu Eskotok gai au. Zer esanik ez San Pablaren iturrietan edaten dula.

Ondo esaten zigun Teodizeako profesore arek, ez ditugula Jainko ta Jainkoaren gauzak "antropologiki" neurtu bear. Gaurko teorien aldatz-behera auxe baita.

Ba-dakit "gure katezismuaren" egozentrismo ori legeko dela -nola ez!- ta ez dula gizona Jainkoaren neurri jartzen, bañan ... "alde ori" egokiago al da bestea baño? Nire iritzi ezetza dut senar, baña biotzez errespetatzen dut puntu ontan iritzia.

.....

Galde erantzuneei buruz (153 or) eztet nik ezer esango zuk iartzen diozunari. Olan edo alan bakoitzak, ezezen iruditzen zaionari eldu bezaio, euskeraren arauak gogoan edukiz eta ikasleen buruak kontuan. "Pedagogiaren pedagogi bearrez"? Orixe bai!

.....

Parkatu, Lekuona jaun agurgarri nere ausardia. Iritzi gauzetan tot sententiae quot capita zion antziñako Psikologi Pedagogiaren esanerak. Bere izenean ari naiz.

.....

Laister aterako da oso-osorik "Katezismu Katoliko" ori, ta ordun sakonduko dugu gaia. Dogma aldetik, Eskritura aldetik, Apologetika aldetik, Liturgi aldetik t.a., ta baita ere Pedagogi ta Psikologi aldetik. Izan baititu "alde" eder guzi ok.

Sabin Berasaluze
Arantzazu.